

Mål och budget

2025–2027

Arbetsdokument

ARBETSDOKUMENT

ARBETSDOKUMENT

© Köpings kommun

Rapporten skriven av
Dina Avdic, 2024-05-14

Antagen av:

Klicka och skriv nämnd, datum och §

Politiskt förord

Ett förord från den politiska majoriteten föreslås tillkomma efter budgetbeslutet.

ARBETSDOKUMENT

Innehåll

Politiskt förord	3
Mål och budget 2025–2027	5
Förvaltningsberättelse.....	6
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen.....	6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	7
Samhällsekonomi.....	7
Kommunsektorn.....	8
Köpings kommun	8
Skatteintäkter och statsbidrag.....	10
Händelser av väsentlig betydelse	10
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	10
Styrmodellens huvudprinciper.....	10
Planerings- och uppföljningsprocess	12
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	14
Finansiella intäkter och kostnader	14
Finansiella nyckeltal.....	15
Kalkylerade förutsättningar för budgeten	16
Skattesats	19
Känslighetsanalys	19
Fullmäktiges särskilda uppdrag	19
Balanskrav och resultatutjämningsreserv	19
Räkenskaper.....	21
Resultatbudget.....	21
Finansieringsbudget.....	22
Ekonomiska ramar – Driftbudget per nämnd.....	23
Investeringsbudget per nämnd	24

Mål och budget 2025–2027

I skrivande stund utgör detta ett arbetsdokument som beskriver budgetutkastet för planperioden 2025-2027. Nämndernas förslag till ramförändringar, effektiviseringar och investeringar ingår ej. Dokumentet kommer efter budgetbeslut uppdateras med gällande parametrar och därmed omarbetas till ett mål- och budgetdokument för planperioden som ska beslutas politiskt.

Enligt 11 kap. Kommunallagen (2017:725) ska kommuner årligen upprätta en budget som ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år där periodens första år är budgetåret. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna, ska innehålla finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning och ska innehålla en plan för verksamheten. God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Varje generation ska bära kostnaden för den service som konsumeras och inte belasta kommande generationer med kostnader.

Kommunfullmäktige beslutar om inriktning, verksamhet och för kommunens totala verksamhet. Denna handling återger fullmäktiges beslut om hur kommunens resurser ska fördelas och användas. Eftersom en koncernbudget inte görs återger denna handling endast kommunens budget och räkenskaper.

Mål- och budget 2025-2027 består av två delar, en förvaltningsberättelse och ett avsnitt med räkenskaper.

Förvaltningsberättelsen inleds med kort statistik gällande verksamhetens utveckling och en beskrivning av den kommunala koncernen. Vidare görs en kortare omvärldsanalys som följs upp med kommunens förutsättningar. Därefter redogörs för kommunens styrmodell och planerings- och uppföljningsprocess. Avsnittet därefter avhandlar god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning innehållande nyckeltal, övergripande parametrar, kalkylerade förutsättningar och redogörelse för kommunfullmäktiges särskilda uppdrag. Förvaltningsberättelsen avslutas med ett avsnitt rörande balanskrav och resultatutjämningsreserv.

Den andra delen i detta dokument, räkenskaper, omfattar en resultatbudget, finansieringsbudget, driftbudget per nämnd samt investeringsbudget per nämnd.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Antal invånare	25 978	26 144	25 957	25 970	25 980
Skattesats, procent	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16

KOMMUNEN	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat, Mkr	5,4	-47,4	10,1	21,0	32,5
Investeringar, netto, Mkr	168,6	126,8	200,0	200,0	200,0
Långfristig skuld, Mkr	660,5	729,0*	844,0*	935,0*	1 001,0*
Årets resultat per invånare, kr	208	-1 814	389	809	1 251
Investeringar per invånare, kr	6 490	4 850	7 705	7 701	7 698
Långfristig skuld per invånare, kr	25 425	27 884	32 515	36 003	38 534

**avser endast kommunens lån*

Den kommunala koncernen

Organisation

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Därtill finns fyra helägda bolag, delägda bolag och kommunalförbund.

Köpings Rådhus AB som moderbolag ägs till 100 procent av Köpings kommun.

NÄMNDER

KOMMUNFULLMÄKTIGE	KOMMUNSTYRELSEN	UTBILDNINGSNÄMNDEN
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN	SOCIAL- OCH ARBETS- MARKNADSNÄMNDEN	KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	VÄSTRA MÄLARDALENS ÖVERFÖRMYNDARNÄMND	VALNÄMND
REVISION		

HELÄGDA BOLAG	SAMÄGDA BOLAG OCH FÖRBUND	ÖVRIGA MED KOMMUNALT ÄGARINTRESSE
KÖPING RÅDHUS AB	VÄSTRA MÅLARDALENS KOMMUNALFÖRBUND (VMKF) 56 % <small>Samägs med kommunerna Arboga, Kungsör och Surahammar</small>	MÅLARENERGI ELNÄT AB
VÄSTRA MÅLARDALENS ENERGI & MILJÖ AB (VME)	MÅLARHAMNAR AB 45 %	VAFAB MILJÖ KOMMUNALFÖRBUND
KÖPINGSBOSTADS AB (KBAB) <small>Dotterbolag: KBAB SERVICE</small>	KUNGSÖRS GRUS AB 25 %	GEMENSAM NÄMND FÖR HJÄLPMEDELSVERKSAMHET
KÖPINGSKABEL-TV AB	RÄDDNINGSTJÄNSTEN MÅLARDALEN (RTMD) 11 % <small>Samägs med kommunerna Västerås, Arboga, Kungsör, Hallstahammar, Surahammar</small>	SAMORDNINGSFÖRBUNDET VÄSTRA MÅLARDALEN
		KOMMUNINVEST
		FOLKETS HUS
		VÄSTRA MÅLARDALEN I SAMVERKAN

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Samhällsekonomi

Detta avsnitt baseras i stort på SKR:s cirkulär 24:27 samt regeringens ekonomiska vårproposition (2023/24:100) och Vårändringsbudget för 2024 (2023/24:99).

Den svenska ekonomin befinner sig i en lågkonjunktur som bedöms vara åren 2023-2025 med botten under innevarande år varpå en återhämtning väntas ske. Bakom oss har vi en period med hög inflation som i december 2022 nådde en topp på 10,2 procent och som därefter har minskat långsamt. Under 2024 har vi sett en fortsatt nedåtgående trend där Riksbankens inflationsmål på 2 procent väntas nås senare under året. Av detta skäl sänkte Riksbanken styrräntan med 0,25 procentenheter i maj månad och ytterligare sänkningar väntas under året förutsatt att utsikterna står sig. Trots detta är den globala och svenska tillväxten svag i år och först till kommande år väntas svensk BNP-tillväxt ta fart. Denna drivs av hushållens ökade konsumtion tack vare lägre inflation och ränteläge samt reallöneökningar och ökade disponibla inkomster.

Det rådande läget ger avtryck i den svenska arbetsmarknaden där vi ser en dämpning av sysselsättningsgraden och en ökning i andelen arbetslösa vilket förutses dröja sig kvar även under 2025 innan vi ser en vändning. Regeringens prognoser visar på en arbetslöshet motsvarande 8,3 procent 2024 och 8,4 procent 2025. SKR gör något mer pessimistiska prognoser med en arbetslöshet på 8,5 procent 2024 och 8,6 procent 2025.

Statistiska Centralbyrån (SCB) presenterade i sina statistiknyheter efter årsskiftet att Sveriges befolkning i slutet av 2023 var 10 551 700 personer. Under året ökade befolkningen med 30 200 personer eller motsvarande 0,3 procent vilket var den lägsta

befolkningsökningen på 22 år. Folkmängden minskade i 193 av landets 290 kommuner. Den låga befolkningsökningen beror på ett minskat barnafödande, ett lägre antal invandringar samt ett högre antal utvandringar. Utvandringen ökade med 45 procent 2023 jämfört med 2022. SCB:s senaste befolkningsframskrivning visar att befolkningen under åren 2023-2033 kommer att öka med 247 000 invånare vilket är mer än en halvering jämfört med prognosen som gjordes 2023. Ökningen i åldersgrupperna 80 år och äldre motsvarar nästan hela befolkningsökningen medan antalet barn och unga minskar med 202 000 individer. Detta påverkar inte bara skatteintäkterna negativt utan innebär också mindre behov av förskola och skola så att resurser riktade mot barn och unga kommer att behöva ställas om till verksamheter riktade mot äldre.

Kommunsektorn

År 2023 uppgick årets resultat för kommunerna till 26,0 miljarder kronor, en försämring från året före med 8,0 miljarder kronor. Åren emellan minskade dock verksamhetens resultat med 45 procent. Verksamhetens nettokostnader ökade med 49,2 miljarder kronor vilket överskred ökningen av skatteintäkter och statsbidrag på 31,0 miljarder kronor.¹

Resultatet för kommunerna för föregående år föll ut betydligt bättre än det prognostiserade, detta till stor del med anledning av förbättrade skatteunderlagsprognoser i december till följd av bättre slutavräkning för 2022 och bättre sysselsättning under 2023. Ändock redovisade 81 av 290 kommuner ett negativt verksamhetsresultat för året och den totala låneskulden ökade.

Den svaga arbetsmarknaden 2024 ger svagt skatteunderlag för i år, främst genererat av en tydlig inbromsning av lönesumman. I reala termer beräknas därmed 2024 års skatteunderlagsutveckling falla ut negativt och det ekonomiska utrymmet blir än mer begränsat. De höga pensionskostnaderna dröjer sig kvar under året, dels med tanke på det höga prisbasbeloppet som fastställdes i juni 2023 när inflationen fortfarande var hög, dels inkomstbasbeloppet som fastställdes i november 2023 till en lägre nivå än väntat där fler anställda får lönedelar som kvalificerar till högre pensionsavsättningar.

Det kommande året väntas däremot en konjunkturuppgång i ekonomin där efterfrågan på arbetskraft kommer att stiga och i första hand påverka medelarbetstiden positivt men därefter även sysselsättningen.

Köpings kommun

Kommunens prognostiserade resultat uppgår per april 2024 till -133,5 mkr. Höga pensionskostnader i kombination med en reellt negativ skatteunderlagsutveckling för föregående och innevarande år bidrar till en ekonomiskt mycket utmanande situation. Dessutom finner kommunen en utmaning i den nettokostnadsutveckling som sedan pandemin överskridit förändringen i skatteintäkter och statsbidrag. Denna utveckling förstärktes ytterligare utifrån den höga inflationen som har varit. Innevarande år är

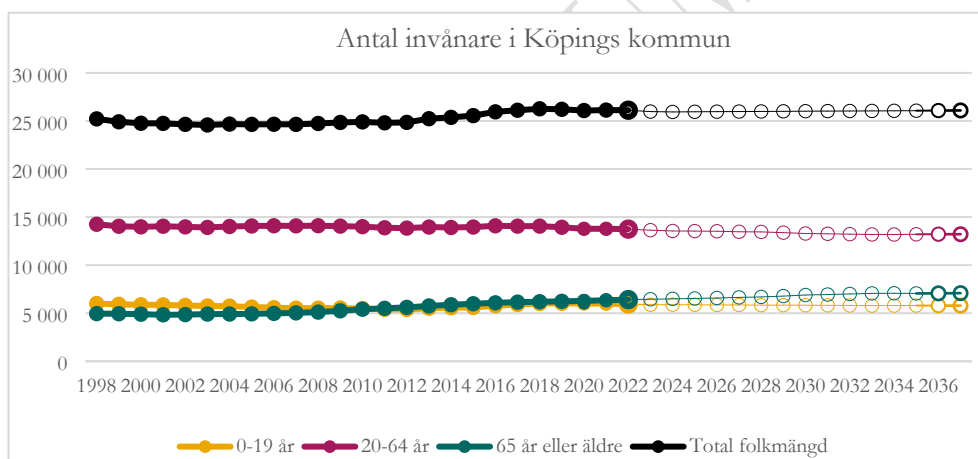
¹ SCB

fokus på att minimera det prognostiserade underskottet vilket är en förutsättning för kommunens budget 2025 där nämndernas verksamhet beräknas rymmas inom ramen.

Även förutsatt att ramarna hålls så är det ekonomiska läget tufft även inför år 2025, vilket detta budgetutkast påvisar.

Stora investeringsbehov som påvisas under planperioden utgör ytterligare en utmaning för Köpings kommun likt många andra kommuner. Sett till de senaste fem åren har kommunen merparten av perioden legat högre i nettoinvesteringar per invånare både jämfört med liknande kommuner och riket. År 2022 bröts den trenden, ändock utgör detta en stor utmaning framåt. Inte minst påverkar investeringsbehovet det lånebehov som då föreligger vilket i sin tur påverkar soliditeten där ett femårsgenomsnitt för soliditeten motsvarande 45 procent blir svårt att uppnå främst åren 2026-2027. I samband med omsättning av lån och nyupplåning utgör de högre räntorna en utmaning i resultaträkningen.

Folkmängden i Köping förväntas öka väldigt marginellt och år 2037 prognosticeras den till knappt 26 100 invånare, vilket är en ökning med 119 invånare (knappt 0,5 procent) i jämförelse med 2023. Prognosen framåt är en mycket låg tillväxttakt med några få individer per år.

Den låga befolkningstillväxten i Köping under prognosperioden förklaras främst av att gruppen barn och unga samt de i arbetsför ålder inte förväntas öka. I och med att antalet barn och unga inte förväntas öka är det av stor vikt att följa utvecklingsbehovet av skolor och förskolor, samt bemanningen i dessa verksamheter. I åldersgruppen 65 år och äldre, främst 80 år och äldre, förväntas däremot en ökning under prognosperioden, och är de som kommer att stå för de beräknade kostnadsökningarna under prognosperioden. Försörjningskvoten kommer att öka under prognosperioden och år 2037 förväntas den för Köping uppgå till 0,97, att jämföra med 0,90 år 2023.

Tillsammans med en svag befolkningsutveckling för gruppen i arbetsför ålder utgör den ökande arbetslösheten en utmaning för kommunen. Dessa faktorer har en direkt påverkan på skatteunderlaget. Arbetslösheten ligger högre i Köping än både i riket och Västmanland, detta förklaras av lägre andel högutbildade i åldern 25-64 år. Grupperna som i detta avseende drabbas hårdast av den rådande lågkonjunkturen är unga vuxna 18-24 år samt långtidsarbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Skatteintäkter och statsbidrag

Skatteunderlagsprognosen baseras på SKR:s senaste cirkulär².

SKATTEUNDERLAGETS ÖKNING (%)

2023	2024	2025	2026	2027
5,1	2,9	4,8	4,1	4,0

Under rubriken *Kalkylerade förutsättningar för budgeten* finns en specifikation av beräknade skatteintäkter och generella statsbidrag. De riktade statsbidragen är exkluderade då de ingår i verksamhetens intäkter.

Händelser av väsentlig betydelse

Detta avsnitt uppdateras efter budgetbeslutet. Avsnittet kommer att beskriva större driftsatsningar, investeringar och annat som är av betydelse för planperioden.

- Det utrymme som utifrån de finansiella målen finns för satsningar i detta budgetförslag är följande: 15,4 mkr år 2025, 44,5 mkr år 2026 samt 24,2 mkr år 2027.

Ovan gäller utifrån av denna budget givna förutsättningar.

- Redovisat budgetförslag innehåller nedjustering av Kommunledningsförvaltningens ram med 0,55 mkr inför 2025. Detta avser motsvarande utökning av ram inför år 2024 till Köping firar 550 år.

Detta budgetförslag innehåller även en nedjustering av ram för SBF Mark och fastighet med 20,0 mkr till år 2026 (oförändrad ram till 2025). Minskning av ram avser tillfällig utökning av ram till rivning av Nyckelbergsskolan.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodellens huvudprinciper

Styrningen ska säkerställa att de politiska målen och uppdragen får genomslag i organisationen. Styrsystemet är ramen för styrningen och det ska bidra till att visioner och mål nås, samt bidra till en god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige är högsta politiska organ och ansvarig för verksamheten gentemot invånarna. Planering för god ekonomisk hushållning görs genom att kommunfullmäktige antar mål för kommungemensamma utvecklingsområden, finansiella mål samt övergripande mål för verksamheten utifrån perspektiven verksamhet, medarbetare och ekonomi. Genom de styrprinciper och styrmodell som finns i Köpings kommun omsätts dessa till verksamhet i nämnder och styrelser för att skapa värden för de vi är till för.

Kommunens styrmodell är vägledande för planering, genomförande, uppföljning och förbättringsarbete. Styrningen, med tillit som värdegrund, har ett tydligt

² Cirkulär 24;27, datum 2024-04-26

medborgarfokus. Styrning sker med uppföljning och analys av resultatet. I stället för att bryta ned mål i verksamheten, formulerar varje nämnd och styrelse egna mål med indikatorer och aktiviteter. Målen formuleras på den nivå i verksamheten där de är relevanta för att på bästa sätt kunna bidra till utvecklingen inom sina verksamhetsområden så att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås.

Uppföljning sker men inte på allt och inte detaljer. Styrning och uppföljning av grunduppdragen kvalitetssäkras genom systematiska dialoger.

Avsikten med styrmodellen är att förstärka styrningen genom att fokusera på några målområden där en utveckling och förflyttning önskas ske. Färre mål ska öka tydligheten i styrningen och uppföljningen.

Mål och vision

Kommunens målbild lyder ”Tillsammans skapar vi vår framtid” och är en medskapande vision om en kommun där vi arbetar tillsammans för att möta framtiden. För att uppnå målet arbetar varje verksamhet med sitt grunduppdrag. Utöver det finns kommungemensamma utvecklingsmål.

Kommungemensamma utvecklingsmål

Utifrån Köpings vision har kommunfullmäktige beslutat om tre kommunövergripande utvecklingsmål, vilka ska leda till att uppfylla målbilden. Fokus ligger på utveckling och styrning av det lokala samhället. Våra val och handlingar påverkar världen, vilket gör att utvecklingsmålen är kopplade till de globala målen i Agenda 2030. Målen fokuserar på ett gott liv i ett hållbart samhälle. Utvecklingsmålen som tillsammans bildar kommunens målbild är:

- När vi säger tillsammans så menar vi det
- Vi växer med ansvar
- Det vi erbjuder lockar

Utvecklingsmålen är särskilda från grunduppdraget. Målen sätts av kommunfullmäktige och syftar till att visa organisationen i vilken riktning politiken vill att vi rör oss i över en flerårig period.

Kommunfullmäktiges övergripande mål

Utöver utvecklingsmålen har kommunfullmäktige beslutat om tre övergripande mål utifrån perspektiven verksamhet, medarbetare och ekonomi. Dessa mål avser hela kommunkoncernens alla verksamheter

- Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser.
- Vi har engagerade medarbetare som trivs och utvecklas och ett gott ledarskap.
- Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans.

Kvalitet

Utifrån varje verksamhets grunduppdrag kvalitetssäkras dessa mål. Kvalitetssäkring görs genom att identifiera viktiga kvalitetsfaktorer, det vill säga det tillstånd som kännetecknar en god kvalitet. En kvalitetsfaktor blir den målbild verksamheten följer med väl valda indikatorer. Dessa kvalitetsfaktorer ska sedan följas upp för att säkerställa att grunduppdraget håller en bra kvalitet.

De övergripande målen syftar till att utveckla verksamheten genom ständiga förbättringar med största möjliga kvalitet för de vi är till för med engagerade medarbetare och gott ledarskap samt med en ekonomi i balans.

Mål

Utifrån nuläge och analys av bedömd kvalitet i utfört grunduppdrag kan behov av utvecklingsinsatser finnas, vilka planeras in som prioriterade områden. Dessa prioriterade områden syftar till att stärka grunduppdraget och förbättra bristande kvalitet och på så vis förbättra måluppfyllnaden i de övergripande målen.

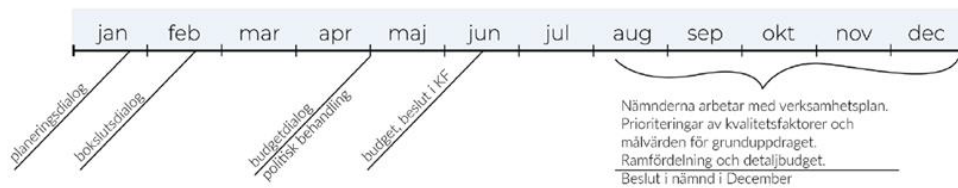
Ekonomi

Vi har en budget med ekonomistyrningsprinciper som ständigt ifrågasätter om vi använder resurserna på bästa sätt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Det ska även finnas en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap. De prioriterade målen ska kopplas till tilldelade medel.

Planerings- och uppföljningsprocess

Planeringsprocess

Kommunens budgetprocess beskrivs i nedanstående bild.

I den årliga planeringsprocessen planeras och dimensioneras kommunens verksamhet och resurser. Processen består av en mer strategisk del som sker på våren och en mer operativ del som sker på hösten. Under den strategiska delen gör förvaltningarna analyser som ligger till grund för planeringsdialog. Planeringsdagar genomförs där förutsättningarna inför året presenteras, vilken syftar till att ge förtroendevalda beslutsunderlag för prioritering och styrning av verksamheten. Även det finansiella perspektivet samt förutsättningarna för utvecklingsmålen ska belysas. Detta sammantaget ligger till grund för vårens budgetberedning.

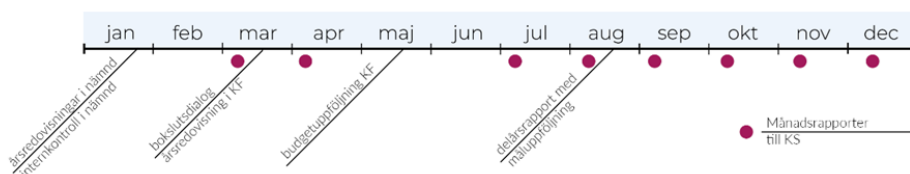
Utifrån budgetdialoger utarbetar de politiska partierna förslag till budgetramar för nämnderna, investeringsramar, skattesats och taxor och avgifter för kommande år. Beslut tas i fullmäktige i juni. Vid ett valår tas budgetbeslut upp till ett nytt beslut i november.

Under den operativa delen arbetar nämnderna och förvaltningarna med sin planering utifrån de beslutade ramarna. Här fattar nämnderna och kommunstyrelsen beslut senast 1 december.

I samband med budget 2024 definierade fullmäktige ett särskilt uppdrag gällande översyn av hela planeringsprocessen som är påbörjad.

Uppföljningsprocess

Uppföljning och utvärderingsprocessen kan schematiskt illustreras med följande figur.

Uppföljning och utvärdering är centrala delar i styrprocessen. Resultat ska systematiskt följas upp och vid behov närmare analyseras och utvärderas. Det är av samma vikt att följa upp i vilken utsträckning som målen för olika verksamhetsområden nås som att följa upp det ekonomiska resultatet.

Nämnderna ska, enligt reglementet inom sitt område, se till att inom tilldelade ekonomiska ramar bedriva verksamheten enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

Uppföljningen är en kontinuerlig process för att följa upp, rapportera och styra kommunens verksamhet och resurser så att verksamheten utvecklas i beslutad riktning. Uppföljningen ska i första hand fokusera på avvikelser, både ekonomiska och verksamhetsmässiga

Nämnd, styrelse och kommunfullmäktige ska tre gånger per år få en skriftlig uppföljningsrapport. Dessa är;

- Budgetuppföljning inklusive finansförvaltning per april månad samt årsprognos
- Delårsrapport som är uppföljning till och med augusti samt årsprognos, samt uppföljning av målen med en bedömning av förutsättningar för att nå dom.
- Årsredovisning som är uppföljning till och med december. Det är kommunstyrelsens redovisning av årets verksamhet och ekonomiska ställning. Årsredovisning och delårsrapportens struktur och innehåll regleras av kommunallagen och den kommunala redovisningslagen.

Utöver denna skriftliga rapportering ska kommunstyrelsen få en månadsrapport med månadsresultat och helårsprognos. Normalt görs åtta månadsrapporter, vilka ska innehålla kommentarer till avvikelser samt en åtgärdsplan för att åtgärda negativa avvikelser. Rapporteringen ska även innehålla en investeringsredovisning. Investeringsprojekt ska slutredovisas hos kommunfullmäktige eller den styrelse/nämnd som fattat slutligt beslut om genomförande av investering.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I kommunallagen finns olika krav formulerade, som syftar till att säkerställa god ekonomisk hushållning. Lagen anger bland annat att kommunfullmäktige ska besluta om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning och att kommunen även ska ange mål och riktlinjer för verksamheten. Bedömning av god ekonomisk hushållning görs genom att följa upp kommunfullmäktiges mål, inklusive de finansiella målen. Det finansiella perspektivet ska utgå ifrån långsiktighet samt förmåga att möta konjunkturförändringar och ändrade förutsättningar på kort och medellång sikt.

- Måttet årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning används som finansiellt mål. Ett resultat mellan 2 och 3 procent betraktas generellt som god ekonomisk hushållning, eftersom ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av en normal investeringsvolym i en kommun.
- Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Den visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen.

Finansiella intäkter och kostnader

Köpings kommuns budget för planperioden 2025-2027 omfattar inte några finansiella intäkter.

De finansiella kostnaderna som har budgeterats består av ränta på pensionsavsättningar och ränta för kommunens lån. Räntan för pensionsavsättningar minskar mellan innevarande år och planperioden vilket beror på den lägre inflationen

som har en direkt påverkan på prisbasbeloppsuppräknningen. För år 2025 uppgår räntan för pensionsavsättning till 10,1 mkr, 5,5 mkr år 2026 och 7,2 mkr år 2027.

I skrivande stund uppgår kommunens långfristiga låneskuld till 644,0 mkr. Det totala lånebehovet under planperiod uppgår enligt budget till 115,2 mkr år 2025, 90,8 mkr år 2026 och 66,1 mkr år 2027. Detta baserat på en investeringsvolym på 200 mkr per år och utifrån ett resultatmål på 0,5 procent år 2025, 1,0 procent år 2026 och 1,5 procent år 2027.

Kommunens genomsnittliga ränta har varit relativt låg och uppgår i april 2024 till 1,36 procent. En stor del av lånen omsätts under innevarande år och planperioden vilket, i kombination med utökat lånebehov och trots kommande sänkningar av styrräntan, kommer att generera höjda räntor för kommunens lån och därmed högre räntekostnader. Utifrån en beräknad ränta på 3,37 procent för omsättning av lån och nyupplåning och utifrån tidigare nämnda lånebehov kommer den genomsnittliga räntan år 2027 ligga på 3,17 procent vilket ger en ökning med 1,81 procentenheter jämfört med nuläge.

En viktig parameter att ta hänsyn till vid nyupplåning är den totala låneskulden som utifrån givna parametrar år 2027 väntas uppgå till över 1 000 mkr för Köpings kommun.

Kommunfullmäktige beslutar att kommunens långfristiga upplåning får ökas med 250 mkr under 2025.

Finansiella nyckeltal

	Bokslut 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag, procent	0,3	-2,4	0,5	1,0	1,5
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag femårsgenomsnitt, procent	3,1	1,8	0,5	0,2	0,2
Soliditet per år, procent	45,3	43,9	43,4	43,7	44,6
Soliditet femårsgenomsnitt, procent	44,8	45,4	45,6	44,6	44,2
Självfinansieringsgrad per år, procent	43,0	18,2	42,4	54,6	66,9
Självfinansieringsgrad femårsgenomsnitt, procent	46,0	43,9	39,1	42,1	45,0

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag föreslås över en femårsperiod uppgå till minst 2 procent. Denna nivå ligger i linje med normen för god ekonomisk hushållning. För att uppnå önskad effekt kan ett tillvägagångssätt vara att trappa upp målet över åren. Därmed är förslaget i detta budgetutkast ett resultatmål på 0,5 procent år 2025, 1,0 procent 2026 och 1,5 procent år 2027. Utifrån det

budgeterade värdet för 2024 där resultatet faller ut negativt kommer det dröja innan femårsgenomsnittet för resultatmålet uppnår en nivå på 2 procent.

Köpings kommun har som mål att soliditeten över en femårsperiod ska uppgå till minst 45 procent. Detta budgetförslag återger en något sämre soliditet, men givet de utmaningar som kommunen står inför bedöms nivån godtagbar.

Självfinansieringsgraden utgör inte ett finansiellt mål för Köpings kommun, men föreslås göra det i framtiden. Inför planperioden 2025-2027 föreslås inget målvärde men utifrån ambitioner att följa detta nyckeltal presenteras budgeterade värden i tabellen ovan.

Kalkylerade förutsättningar för budgeten

Skatteintäkter

Prognosen baseras på SKR:s cirkulär 24:27.

Skatteintäkter och statsbidrag, mkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Befolkning den 1/11 föregående år	25 957	26 144	25 957	25 970	25 980
Skatteunderlagsutveckling, %		3,8	4,8	4,1	4,0
Skattesats	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16
Skatteintäkter	1 330,0	1 374,3	1 420,9	1 463,7	1 519,0
Inkomstutjämningsbidrag	371,0	398,9	411,2	439,4	456,7
Kostnadsutjämningsbidrag	52,5	42,4	50,5	67,1	71,5
Regleringsbidrag	61,0	57,8	62,0	54,2	45,0
LSS-utjämningsbidrag	14,9	8,0	9,4	9,4	9,4
Kommunal fastighetsavgift	61,1	60,7	67,5	67,5	67,5
Generella bidrag	0,0	17,3			
Extra tillskott					
Avräkningar	27,4	0,0			
Summa intäkter (inklusive avräkning)	1 917,8	1 959,3	2 021,4	2 101,3	2 169,2
<i>Förändring, mkr</i>		41,5	62,1	79,9	67,9
<i>Förändring, %</i>		2,2%	3,2%	4,0%	3,2%

Centralt budgeterade verksamhetskostnader

I budgeten har höjd tagits för löneökningar som för år 2025 uppgår till 40,3 mkr, år 2026 44,3 mkr och år 2027 45,9 mkr (effekt för nio månader uppräknat till helår kommande år). I beräkningen har utgångspunkten varit SKR:s prognos³ enligt nedan.

³ Cirkulär 24:27, datum 2024-04-26

LÖNEÖKNINGAR (%)				
2023	2024	2025	2026	2027
3,3	3,3	3,1	3,3	3,3

Nämnderna kommer under budgetåret kompenseras för de faktiska löneökningarna.

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna, avtalsförsäkringarna och pensionskostnaderna är även dessa centralt budgeterade. Pensionskostnaderna baseras på KPA:s pensionskostnadsprognos från april 2024. Totalt uppgår pensionskostnaderna inklusive särskild löneskatt (exklusive ränta på pensionsavsättning) till 142,4 mkr år 2025, 139,3 mkr år 2026 samt 144,7 mkr år 2027. Detta innebär en minskning mellan budget 2024 och 2025 med drygt 43,0 mkr.

Vidare budgeteras kostnad för grupplivförsäkring, förvaltningsavgifter, trygghetspaketet och mindre utrymme för ombudgeteringar av driftprojekt.

Kapitalkostnaderna budgeteras centralt och nämnderna kommer under budgetåret kompenseras för de faktiska kapitalkostnaderna.

Anslag för oförutsedda behov

Anslaget uppgår totalt till 0,5 procent av skatteintäkter och utjämnings. Syftet med anslaget är att hantera temporär finansiering för uppdrag som inte kunnat förutses vid tidpunkt för fastställande av ramar. Anslaget kan även utgöra en buffert och marginal om det budgeterade resultatet sviktar.

Till kommunfullmäktiges förfogande

Anslaget uppgår år 2025 till 8,1 mkr, år 2026 8,4 mkr och år 2027 8,6 mkr.

Till kommunstyrelsens förfogande

Anslaget uppgår år 2025 till 2,0 mkr, år 2026 2,1 mkr och år 2027 2,2 mkr.

Utdelning bolag

Den budgeterade utdelningen för år 2025 från kommunens helägda bolag Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME) är 4,0 mkr. Från Köping Bostads AB (KBAB) beräknas utdelningen utgå år 2025 och utdelningen från Köpings Kabel-TV AB (KTV) beräknas till 2,0 mkr.

Kommunens delägda bolag väntas ge följande utdelning år 2025: -3,4 mkr från Mälarenhammar AB, 1,5 mkr från Kungsörs Grus AB samt 8,8 mkr från Mälarenergi Elnät AB.

Borgensavgifter

Köpings kommun tar ut borgensavgift i de fall hel- eller delägda bolag lånar med kommunal borgen som säkerhet. För 2025 gäller följande avgifter för de helägda bolagen.

Västra Mälardalens Energi och Miljö AB exkl VA	0,51%
Köping Bostads AB	0,58%
Köpings Kabel-TV AV	0,41%

Ekonomiska ramar

Utgångspunkten för beräkning av de ekonomiska ramarna per nämnd inför 2025 har varit de av kommunfullmäktige beslutade ramarna i samband med budgetbeslut 2024 i november 2023. Samtliga nämnder får inför planperioden ramarna justerade med följande.

- Ökningen i avtalsförsäkringar och KP-pålägget som aviserades i december 2023 inför 2024. Den kända ökningen vid budgeteringstillfället inför 2024 var 1,22 procentenheter, inför planperioden räknas nämndernas ramar upp med de ytterligare 1,43 procentenheter i faktisk ökning. Detta motsvarar en uppräknings med 14,9 mkr.

Inför år 2025 har däremot SKR⁴ aviserat en sänkning i PO-pålägg bestående av en minskning av KP-pålägget från 15,56 procent till 9,8 procent vilket motsvarar en sänkning med 5,76 procentenheter. Detta beror på pensionskostnadernas nedgång och innebär en minskning av nämndernas ramar med 61,7 mkr.

- Arvodesökningar motsvarande 0,3 mkr.
- Uppräknings av ramar utifrån SKR:s senaste prognos för PKV (prisindex för kommunal verksamhet). År 2025 motsvarar denna uppräknings 23,0 mkr, år 2026 22,3 mkr och år 2027 23,7 mkr. Historiskt har ramarna inte utökats motsvarande prisökningarna.

Utifrån det tuffa ekonomiska läget inför 2025 är emellertid inbesparingskrav budgeterat motsvarande prisökningarna, detta utöver det effektiviseringskravet som beskrivs nedan. Således väntas i nuvarande budgetutkast verksamheterna inbespara ytterligare 23 mkr 2025. För åren 2026-2027 finns ersättning för prisökningarna inom ramarna.

PRISINDEX FÖR KOMMUNAL VERKSAMHET (PKV) EXKL PO-EFFEKT, ÅRLIG ÖKNING (%)				
2023	2024	2025	2026	2027
3,3	3,4	3,2	3,0	3,1

Samtliga nämnder har fått effektiviseringskrav som skiljer sig mellan nämnderna men uppgår totalt till 1,59 procent av 2024 års beslutade ram. Vård- och omsorgsnämnden har ett effektiviseringskrav på 1,0 procent av nettokostnaderna, utbildningsnämnden 1,5 procent och övriga nämnder 2,5 procent. Samma nivåer har tillämpats över hela planperioden. Totalt motsvarar effektiviseringskravet år 2025 till 29,5 mkr, år 2026 till 28,3 mkr och år 2027 till 27,8 mkr.

Skattesats

I Köpings kommun har den kommunala skattesatsen varit 22,16 % sedan 2012 och den förblir oförändrad till planperioden 2025-2027.

⁴ Cirkulär 24:27, datum 2024-04-26

Känslighetsanalys

En känslighetsanalys ger en uppfattning om hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi. Nedan parametrar mäter, om inget annat anges, helårseffekten för år 2025.

- En förändring i antalet invånare med 100 personer påverkar skatteintäkterna med cirka 5,5 mkr.
- En förändring av skattesatsen med tio öre påverkar skatteintäkterna med cirka 6,4 mkr.
- En förändring i nämndernas nettokostnader med 1 procent ger en effekt på cirka 17,8 mkr.
- En förändring av löneöversynen med 1 procent ger en niomånaderseffekt på cirka 13,0 mkr.
- En förändring av nyupplåningen med 100,0 mkr ger en ränteeffekt på cirka 3,0 mkr.

Fullmäktiges särskilda uppdrag

Detta avsnitt uppdateras efter budgetbeslutet.

I samband med budgetbeslutet har Kommunfullmäktige beslutat om följande särskilda uppdrag för 2025.

Balanskrav och resultatutjämningsreserv

Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under lågkonjunktur och som per sista december 2023 uppgår till 33,0 mkr. Enligt kommunallagen 11 kap. 14§ får medel från resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkterna över en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige har i riktlinjen för god ekonomisk hushållning beslutat om hur regelverket ska tillämpas i kommunen. Revidering av riktlinjen beslutades av Kommunfullmäktige i december 2023 och avser förutsättningarna för disponering av medel ur resultatutjämningsreserven. I sammandrag innebär det reviderade regelverket att disponering kan göras då följande förutsättningar är uppfyllda:

- När förändringen av årets skatteunderlag för riket understiger utvecklingen av det tioåriga genomsnittet av skatteunderlaget enl SKR:s beräkningar.
- Balanskravsresultatet (årets resultat efter justeringar) är negativt.

Inför 2025 överstiger det underliggande skatteunderlaget enligt SKR:s prognos det tioåriga genomsnittet av skatteunderlaget.

**TIOÅRIGT GENOMSNITT AV RIKETS UNDERLIGGANDE
SKATTEUNDERLAGSUTVECKLING (%)⁵**
2023 2024 2025 2026 2027

⁵ Cirkulär 24:27, datum 2024-04-26

4,4 4,5 4,5 4,5 4,4

RIKETS UNDERLIGGANDE SKATTEUNDERLAGSUTVECKLING PER ÅR (%)

2023	2024	2025	2026	2027
4,9	3,1	4,7	4,5	4,0

Ovan innebär att det första av de två kriterierna för disponering av medel ur resultatutjämningsreserven inte är uppfyllt och disponering för år 2025 inte är möjligt.

En balanskravsutredning enligt tabellen nedan visar att kommunens budgeterade resultat för år 2025 uppfyller det lagstadgade balanskravsresultatet.

Däremot har kommunen en negativ budget för år 2024 och en än mer pessimistisk prognos. Viktigt att komma ihåg är att 11 kap. 12 § kommunallagen stipulerar att ett negativt balanskravsresultat ska återställas under de närmast följande tre åren vilket för år 2024 infaller under planperioden 2025-2027. Detta beskrivs dock inte närmare i det här dokumentet då fullmäktige efter räkenskapsårets slut behöver anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

<i>Mkr</i>	Budget 2024	Budget 2025
Årets resultat enligt budget	-47,4	10,1
Reducering av samtliga realisationsvinster	0	0
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0
Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-47,4	10,1
Reservering av medel till resultatutjämningsreserven	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserven	33,0	0
Balanskravsresultat	-14,4	10,1

Räkenskaper

Resultatbudget

Resultatbudget, mkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	436,3	529,2	542,4	542,4	542,4
Verksamhetens kostnader	-2 283,9	-2 462,3	-2 475,6*	-2 528,7*	-2 566,4*
Avskrivningar	-78,3	-70,6	-74,7	-88,2	-101,4
Effektiviseringar xx%			1,59%	1,6%	1,6%
Effektiviseringar, mkr		30,4	29,5	28,3	27,8
Effektiviseringar xx%					
Verksamhetens nettokostnader	-1 925,9	-1 973,3	-1 978,4	-2 046,2	-2 097,6
Skatteintäkter	1 357,3	1 374,3	1 420,9	1 463,7	1 519,0
Generella statsbidrag och utjämning	564,5	585,0	600,5	637,6	650,1
Verksamhetens resultat	-4,0	-14,0	43,0	55,1	71,6
Finansiella intäkter	35,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-25,6	-33,4	-33,0	-34,2	-39,1
Resultat efter finansiella poster	5,4	-47,4	10,1	21,0	32,5
Extraordinära poster					
Resultat före beräkning av resultatmål	5,4	-47,4	10,1	21,0	32,5
Finansiellt resultat, % (andel av skatter och bidrag)	0,3%	-2,4%	0,5%	1,0%	1,5%
Finansiellt resultat, mkr	5,4	0,0	10,1	21,0	32,5
Kvar att disponera/inbespara		-47,4	0,0	0,0	0,1

Finansiellt resultatmål, % (andel av skatter och bidrag)

0,5% 1,0% 1,5%

Finansiellt resultatmål, mkr

10,1 21,0 32,5

* Budgeten inbegriper dels anslag för oförutsedda behov till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förfogande (totalt 10,1 mkr år 2025, 10,5 mkr år 2026 och 10,9 mkr år 2027), dels utrymme för satsningar och prioriteringar (totalt 15,4 mkr år 2025, 44,5 mkr år 2026 och 24,2 mkr år 2027)

Finansieringsbudget

Finansieringsbudget, mkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat	5,4	-47,4	10,1	21,0	32,5
Avskrivningar	78,3	70,6	74,7	88,2	101,4
Lån	50,0	103,7	115,2	90,8	66,1
Summa tillföra medel	133,7	126,8	200,0	200,0	200,0
Nettoinvesteringar, avgiftsfinansierade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar, skattefinansierade	-168,6	-126,8	-200,0	-200,0	-200,0
Amorteringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa använda medel	-168,6	-126,8	-200,0	-200,0	-200,0
Tillförda medel netto	-34,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Soliditet	Bokslut 2023	Rev budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Tillgångar	2 609,4	2 736,2	2 936,2	3 136,1	3 336,1
Eget kapital	1 182,5	1 205,6	1 275,4	1 369,5	1 488,4
Avsättningar	239,7	239,7	254,7	269,7	284,7
Skulder	1 187,2	1 290,9	1 406,0	1 496,9	1 563,0
Soliditet per år	45,3%	44,1%	43,4%	43,7%	44,6%
<i>Målvärde soliditet, genomsnitt 5-årsperiod</i>			45,0%	45,0%	45,0%
Budgeterat utfall soliditet, genomsnitt 5-årsperiod			45,6%	44,6%	44,2%

Självfinansieringsgrad per år	49,6%	18,2%	42,4%	54,6%	66,9%
--------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Ekonomiska ramar – Driftbudget per nämnd

Driftbudget nämnd, mkr	KF- ram 2024	Arvodes- ökn 2024	Ökn PO- pålägg 2024	Minsk KP- pålägg 2025	PKV	Inbespa- ring PKV	Övrig a juste- ringa r	Effekt i- viseri ng 2025	Ram 2025
Kommunfullmäktige	3,7	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1		-0,1	3,7
Kommunstyrelsen	210,7	0,2	0,8	-2,4	8,0	-8,0	-0,6	-5,3	203,4
Samhällsbyggnadsnämnd	31,9	0,0	0,3	-1,1	0,3	-0,3		-0,8	30,3
Kultur och fritidsnämnd	56,5	0,0	0,4	-1,6	0,9	-0,9		-1,4	53,9
Utbildningsnämnd	704,8	0,0	6,4	-27,1	6,0	-6,0		-10,6	673,6
Vård- och omsorgsnämnd	650,6	0,0	5,5	-24,2	4,6	-4,6		-6,5	625,4
Social- och arbetsmarknadsnämnd	189,4	0,0	1,5	-5,2	2,9	-2,9		-4,7	181,0
Gemensam överförmyndarnämnd	4,5	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0		-0,1	4,2
Valnämnd	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,7
Summa skattefinansierad verksamhet	1 852,8	0,3	14,9	-61,7	23,0	-23,0	-0,6	-29,5	1 776,2

Investeringsbudget per nämnd

Förslag på investeringsbudget per nämnd finns ej i dagsläget, detta avsnitt uppdateras efter budgetbeslut. Det totala budgetförslaget baserar på en investeringsvolym motsvarande 200 mkr per år.

ARBETSDOKUMENT